

Vládní návrh,

**kterým se předkládá Parlamentu České republiky
k vyslovení souhlasu s ratifikací Smlouva mezi
Českou republikou a Slovenskou republikou, kterou se mění
a doplňuje Smlouva mezi Českou republikou a Slovenskou
republikou o společných státních hranicích ze dne 4. ledna 1996,
podepsaná dne 13. května 2010 v Bratislavě**

Návrh

U S N E S E N Í

Senát Parlamentu České republiky souhlasí s ratifikací Smlouvy mezi Českou republikou a Slovenskou republikou, kterou se mění a doplňuje Smlouva mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o společných státních hranicích ze dne 4. ledna 1996, podepsané dne 13. května 2010 v Bratislavě.

Předkládací zpráva pro Parlament ČR

Smlouva mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o společných státních hranicích (dále jen „Smlouva o státních hranicích“) byla podepsána dne 4. ledna 1996 v Židlochovicích a vstoupila v platnost 25. července 1997. Do určité míry je poplatná době svého vzniku, kdy byla preferována vizuální zřetelnost státních hranic před stabilitou jejich průběhu.

Státní hranice se Slovenskou republikou měří 251,72 km, z toho jsou v délce 71,05 km tvořeny hraničními vodními toky. Na 41 km¹ oboustranně upravených hraničních vodních toků jsou státní hranice nepohyblivé. Na cca 30,2 km hraničních vodních toků jsou státní hranice pohyblivé.

V letech 2004 až 2006 proběhlo Druhé společné přezkoušení česko-slovenských státních hranic. Analýza jeho výsledků pak ukázala, že oproti roku 1996 došlo k 2108 případům přirozených změn hraničních vodních toků, kterými probíhají pohyblivé státní hranice. 1663 případů jsou změny menšího rozsahu, kdy by mělo dojít, nedohodnou-li se oba státy jinak, v souladu s platnou Smlouvou o státních hranicích ke změně průběhu státních hranic. Tyto změny by měly dopad mj. na hranice katastru nemovitostí a tím i do vlastnických vztahů k pozemkům přiléhajícím ke státním hranicím. V důsledku těchto změn by došlo zároveň ke změně rozlohy území obou států, a to o 54 m² ve prospěch Slovenské republiky.

Na základě této analýzy iniciovala Stálá česko-slovenská hraniční komise (dále jen „hraniční komise“) změnu Smlouvy o státních hranicích, jejímž hlavním cílem byla změna pohyblivých státních hranic na nepohyblivé. V souladu s touto iniciativou byl připravena Smlouva mezi Českou republikou a Slovenskou republikou, kterou se mění a doplňuje Smlouva mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o společných státních hranicích ze dne 4. ledna 1996 (dále jen „Smlouva“). Smlouva, která byla podepsána dne 13. května 2010² v Bratislavě, mění pohyblivé státní hranice na nepohyblivé s výjimkou úseku státních hranic přiléhající k trojstátnímu hraničnímu bodu Dyje – Morava (bod styku státních hranic České republiky, Rakouské republiky a Slovenské republiky; viz níže). Jedná se cca o šedesátimetrový úsek. Trojstátní hraniční bod je v současné době pohyblivý; je určen Protokolem o bodu styku státních hranic České republiky, Slovenské republiky a Rakouské republiky „Dyje – Morava“ ze dne 13. listopadu 1995. Nepohyblivost trojstátního bodu je možno upravit pouze trojstrannou smlouvou, jejíž sjednání již česká strana iniciovala, nebo koordinovanou změnou bilaterálních smluv mezi Českou republikou, Slovenskou republikou a Rakouskou republikou. Do doby vstupu takovéto úpravy v platnost je nutno zachovat pohyblivý charakter úseku státních hranic přiléhajících k trojstátnímu bodu.³

Důvody pro sjednání Smlouvy

Hlavním důvodem pro přípravu Smlouvy, jak již bylo uvedeno, byla vůle obou stran změnit charakter státních hranic na hraničních vodních tocích z pohyblivých na nepohyblivé. Zároveň se potvrzuje, že státní hranice probíhají tak, jak byly určeny k 25. červenci 1997. To

¹ 38,5 km tvoří oboustranně upravený vodní tok Morava. Zbytek je na části hraničních vodních toků Skalický potok, Sudoměřický potok a Radějovka.

² Na základě usnesení vlády č. 325 ze dne 3. května 2010.

³ Pro informaci uvádíme, že česká strana navrhne změnu pohyblivých státních hranic po celé délce na nepohyblivé i Rakouské republice.

znamená, že změny na vodních tocích vzniklé po tomto datu, zjištěné v průběhu druhého společného přezkoušení státních hranic, se již do průběhu státních hranic nepromítnou. Dalším důvodem byla snaha o zjednodušení stanovení průběhu státních hranic za pomoci tzv. nevyznačených lomových bodů hraniční čáry a zjednodušení vyznačení průběhu státních hranic v terénu díky možnosti dočasného vyznačení průběhu státních hranic signalizačními zařízeními. Dále byly při přípravě Smlouvy zohledněny změny, ke kterým došlo v souvislosti se vstupem obou států do Evropské unie, resp. jejich plným zapojením do schengenského systému. V neposlední řadě bylo, vzhledem ke změnám Ústavy z roku 2001⁴, nezbytné změnit způsob schvalování hraničního dokumentárního díla. Zároveň bylo vytvořeno nové hraniční dokumentární dílo, které bude tvořit novou Přílohu I Smlouvy o státních hranicích.

- Důvody zrušení pohyblivých státních hranic

Koncepce pohyblivých státních hranic na hraničních vodních tocích se v současné době jeví jako překonaná, a to především v důsledku nutnosti zintenzivnění ochrany životního prostředí, snahy o stabilizaci majetkoprávních vztahů a ulehčení práce katastrálních úřadů a dále s ohledem na skutečnost, že jak Česká republika, tak Slovenská republika jsou dnes členskými státy Evropské unie a součástí tzv. schengenského prostoru.

Pohyblivé státní hranice jsou definovány v článku 8 odst. 2 Smlouvy o státních hranicích v platném znění. Probíhají střednicí hraničních vodních toků nebo jejich hlavních ramen a přizpůsobují se přirozeným změnám polohy koryta hraničního vodního toku (článek 8 odst. 2 písm. a)) a umělým změnám polohy koryta v důsledku úprav hraničních vodních toků provedených po dohodě příslušných orgánů smluvních stran (článek 8 odst. 2 písm. b)). V obou případech dojde k přizpůsobení průběhu státních hranic pouze v případě, že se střednice hraničního vodního toku neodchýlí od hraniční čáry o více než šířku koryta, na řece Moravě o více než čtvrtinu šířky koryta. Pokud je odchylka střednice v důsledku přirozených změn polohy koryta větší, probíhají státní hranice tak, jak probíhaly před těmito změnami, pokud se smluvní strany nedohodnou jinak (článek 8 odst. 3).

- Výhody pohyblivých státních hranic

Výhodou pohyblivých státních hranic na hraničních vodních tocích je jejich vizuální jednoznačnost. Ta se odvozuje od samotného vodního toku, neboť změnou (posunem) jeho koryta se posunou i státní hranice a jsou tak stále jednoznačně vizuálně určeny. Tato výhoda byla preferována zejména v souvislosti s ochranou státních hranic a kontrolou jejich překračování. Další výhodou pohyblivosti státních hranic je zabránění stavu, kdy by obyvatelé jednoho ze států, mezi nimiž státní hranice na vodním toku probíhají, přišli o možnost přístupu k němu v důsledku změny jeho toku. Začleněním České republiky i Slovenské republiky do tzv. schengenského prostoru se česko-slovenské státní hranice staly tzv. vnitřní hranicí tohoto společného prostoru, kterou lze překračovat na jakémkoli místě, aniž by se prováděla kontrola osob, čímž obě výše zmíněné výhody ustoupily do pozadí.

V případě česko-slovenských státních hranic hrají důležitou roli geomorfologické reality dané skutečností, že se hranice rozvodí často kryje se státními hranicemi, které probíhají horskými hřbety. V případě hraničních vodních toků, na kterých jsou pohyblivé státní hranice, se převážně jedná o malé vodní toky. Větší vodní toky (Morava, Radějovka,

⁴ ústavní zákon č. 395/2001 Sb., kterým se mění ústavní zákon České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Sudoměřický potok), které se zde nacházejí, jsou oboustranně upraveny, takže zásadní změna polohy koryta toku nepřichází v úvahu a přístup k vodnímu zdroji není ohrožen. V délce již zmíněných 30,2 km se jedná o malé vodní toky, a to převážně tzv. jednočaré (znázorněné v mapách jednou čarou vzhledem ke své malé šířce). V podmínkách plného zapojení obou států do schengenského systému nebude ani po změně charakteru státních hranic přístup k vodnímu zdroji znemožněn. Zároveň je nezbytné zdůraznit, že možnosti využití těchto vodních toků jsou s ohledem na jejich průtočnost minimální. Případné problémy týkající se přístupu k vodním tokům budou řešeny v souladu s Dohodou mezi vládou České republiky a vládou Slovenské republiky o spolupráci na hraničních vodách⁵, která je v působnosti Ministerstva životního prostředí.

- Nevýhody pohyblivých státních hranic

Pohyblivé státní hranice na hraničních vodních tocích mají na druhou stranu několik nevýhod, které způsobují řadu problémů. V souvislosti s potřebou stabilizace majetkoprávních vztahů je třeba zmínit zejména problémy s výkonem zeměměřických činností (např. vyhotovování geometrických plánů, obnova katastrálního operátu novým mapováním nebo přepracováním, obnova katastrálního operátu na podkladě výsledků pozemkových úprav) v místech s pohyblivými státními hranicemi na hraničních vodních tocích. Veškeré zeměměřické činnosti jsou tímto faktem komplikovány a pohyblivost průběhu státních hranic vyvolává nesoulad katastru nemovitostí se skutečností. V jednom dni zaměřená hranice nemovitostí, která by měla být shodná se státními hranicemi, již za několik málo dní shodná být nemusí. Hraniční vodní toky, na kterých jsou pohyblivé státní hranice, tvoří částečně nebo zcela hranice 295 parcel, které se nacházejí na 18 katastrálních územích. Neshoda zákresu pohyblivých státních hranic s jejich průběhem v terénu dostává vlastníky dotčených pozemků do složité situace, která je v katastru nemovitostí obtížně technicky i právně řešitelná. V některých případech ji lze řešit pouze na mezinárodní úrovni.

Nevýhody pohyblivých státních hranic vystupují dále do popředí za situace, kdy se střednice koryta hraničního vodního toku přirozenou nebo umělou změnou odchýlí od hraniční čáry o více než šířku koryta, v případě řeky Moravy o více než čtvrtinu šířky koryta. V daném případě nastává situace, kterou lze za stávající právní úpravy v zásadě řešit dvěma způsoby.

Prvním z nich je navrácení hraničního vodního toku do stavu před nastalou změnou tak, aby se jeho střednice opět ztotožnila s čarou státních hranic (vrátit tok do původního koryta). Tento způsob řešení je však zpravidla zcela v rozporu s požadavky na ochranu životního prostředí. Současně předpokládá vynaložení nezanedbatelných finančních nákladů, potřebných k navrácení hraničních vodních toků do původních koryt. Neupravené hraniční vodní toky na státních hranicích se Slovenskou republikou jsou většinou bystřinného charakteru, kde se projevují náhlé a výrazné změny průtoků se strmými průtokovými vlnami, které prohlubují dno, podemílají svahová úpatí a tvoří nátrže, značně a nepravidelně přemísťují splaveniny, v důsledku čehož se celkově mění jejich morfologie. Náklady na úpravu těchto toků činí v průměru 1 700 000 až 3 000 000 Kč ročně. Jejich údržba je značně náročná, neboť se v mnoha případech jedná o toky v náročném horském terénu, kam je složité dopravit těžkou techniku. Přístup k těmto tokům je navíc komplikován skutečností, že se často nacházejí v chráněných krajinných oblastech a orgány ochrany přírody mají zásadní výhrady k umělým zásahům do jejich koryt i k nasazení těžké techniky v terénu.

⁵ č. 7/2000 Sb. m. s.

Druhý způsob předpokládá realizaci takové změny průběhu státních hranic, aby se hraniční čára ztotožnila se střednicí nového koryta hraničního vodního toku po nastalé změně na základě dohody smluvních stran, tj. přizpůsobení (přeložení) průběhu čáry státních hranic do střednice nového koryta hraničního vodního toku. V daném případě je třeba sjednat mezinárodní smlouvu o změnách státních hranic a současně přijmout ústavní zákon o změnách státních hranic. Provedením změny průběhu státních hranic, ať už k ní dojde na hraničním vodním toku v důsledku umělé nebo přirozené změny velkého rozsahu, vznikne úbytek, příp. přírůstek státního území. Úbytky popř. přírůstky státních území si musí sousední státy vzájemně kompenzovat. Velikost ploch státních území obou sousedících států musí zůstat stejná jako před nastalou změnou. Vzhledem k četnosti těchto změn a s přihlédnutím k majetkoprávním vztahům k příhraničním pozemkům a potřebě velkého množství vhodných kompenzačních ploch je tento způsob řešení těžce realizovatelný. Řešit tyto změny opakovanými změnami průběhu státních hranic s hledáním kompenzačních ploch, sjednáváním mezinárodních smluv a přijímáním ústavních zákonů by bylo do budoucna neefektivní a přinášelo by s sebou nepřiměřenou administrativní zátěž.

- Výhody nepohyblivých státních hranic

Stanovením nepohyblivých státních hranic na hraničních vodních tocích pominou problémy související zejména s hranicemi pozemků bezprostředně přiléhajících ke státním hranicím, tj. problémy katastru nemovitostí. Průběh státních hranic bude stanoven v neměnných souřadnicích a nebude odvozován od přirozených změn meandrující řeky či potoka. Výměra státního území ani výměry jednotlivých pozemků se nebudou měnit. Státní území bude přesně vymezeno pevnými souřadnicemi lomových bodů. Pozitivní dopad stanovení nepohyblivých státních hranic lze spatřovat ve stabilizaci a zvýšení ochrany vlastnických vztahů k pozemkům bezprostředně přiléhajícím ke státním hranicím. Dojde k výraznému snížení nákladů na údržbu hraničních vodních toků. Výrazně budou zjednodušeny a zefektivněny zeměměřické činnosti a správa katastru nemovitostí.

Stanovení nepohyblivých státních hranic na hraničních vodních tocích přispěje rovněž k ochraně životního prostředí, neboť pominou snahy o navrácení vodních toků do původních koryt, což je zcela v rozporu se současnými požadavky na ochranu životního prostředí (viz např. Úmluva o biologické rozmanitosti⁶, Rio de Janeiro, 5. června 1992). Hlavním strategickým dokumentem k zajišťování povinností vyplývajících z uvedené úmluvy je Strategie ochrany biologické rozmanitosti České republiky, kterou vláda schválila usnesením č. 620 ze dne 25. května 2005. Strategie je založena mj. na revitalizaci vedoucí k přeměně vodních ekosystémů k přírodě blízkému stavu, nebránění přirozeným procesům vedoucím k samovolné obnově vodních ekosystémů, uplatnění plošné ochrany a zachování stávajících přírodě blízkých vodních ekosystémů a zastavení jejich devastace, odstranění regulace v místech, kde není bezpodmínečně nutná, revitalizaci říčních koryt do původního přirozeného (přírodě blízkého) stavu, zachování pestrých hydromorfologických útvarů ve vodních ekosystémech a jejich ochraně, umožnění jejich vzniku a další existence.

Změna charakteru státních hranic na hraničních vodních tocích na nepohyblivé je zároveň v souladu s rámcovou směrnicí pro vodní politiku ES (Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ze dne 23. října 2000, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky), která byla transponovaná do českého právního řádu

⁶ č. 134/1999 Sb.

zejména zákonem č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů. Účelem uvedené směrnice je stanovit právní rámec pro ochranu mj. vnitrozemských povrchových vod, který zabrání dalšímu zhoršování a ochrání a zlepší stav vodních ekosystémů, a s ohledem na jejich potřebu vody, suchozemských ekosystémů a mokřadů, které přímo závisí na vodních systémech. V povodí, kde může mít užívání vod přeshraniční účinky, mají být požadavky na dosažení environmentálních cílů stanovených touto směrnicí koordinovány v celé oblasti povodí. Je třeba zdůraznit, že tato směrnice byla přijata mj. ke splnění závazků vyplývajících z mezinárodních úmluv o ochraně vod a hospodaření s nimi, zejména Úmluvy o ochraně a využívání hraničních vodních toků a mezinárodních jezer (Helsinky, 17. března 1992)⁷.

Nepohyblivé státní hranice na vodních tocích také lépe odpovídají současné definici vodního toku dle vnitrostátního právního řádu. V minulosti, v souladu se zákonem č. 138/1973 Sb., o vodách (vodní zákon), byly vodními toky nejen vody trvale tekoucí po zemském povrchu mezi břehy, ale i jejich koryta. Vodní toky byly až do 31. prosince 1992 státním vlastnictvím⁸. Současný platný vodní zákon, zákon č. 254/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů, definuje vodní toky v § 43 odst. 1 jako povrchové vody tekoucí vlastním spádem v korytě, přičemž koryto již není součástí vodního toku. Korytem vodního toku může být podle § 44 odst. 1 vodního zákona jak pozemek, který je evidován v katastru nemovitostí jako vodní plocha⁹, tak i pozemek, který není evidován v katastru nemovitostí jako vodní plocha, buď proto, že se jedná o vodní tok, jehož koryto se v katastru nemovitostí jako vodní plocha nevyznačuje (vodní tok užší než 2 m se eviduje v souboru geodetických informací mapovou značkou), nebo proto, že se vodní tok v důsledku přirozené činnosti vodního toku posunul. Protéká-li vodní tok po pozemku, který není evidován v katastru nemovitostí jako vodní plocha, je korytem vodního toku část pozemku zahrnující dno a břehy koryta až po břehovou čáru určenou hladinou vody, která zpravidla stačí protékat tímto korytem, aniž se vylévá do přilehlého území. Při posunu vodního toku se nezmění jeho hranice v katastru nemovitostí. Vodním tokem je pouze tekoucí voda, nikoli však pozemek, po kterém teče. Stanovení pohyblivých státních hranic na hraničních vodních tocích tak i z tohoto důvodu ztrácí své opodstatnění, neboť není vázáno na pozemek, ale pouze na tekoucí vodu.

K obsahu Smlouvy

Článek 1 obsahuje celkem 24 novelizačních bodů.

bod 1

Novelizační bod 1 odráží nejvýznamnější změnu v dosavadním pojetí stanovení státních hranic. Nově obsahuje článek 2 odst. 1 konstatování, že státní hranice jsou nepohyblivé a probíhají tak, jak byly určeny k 25. červenci 1997, tedy k datu vstupu Smlouvy o státních hranicích v platnost. Důvody, které vedly k této změně, jsou popsány výše. Výjimkou je úsek státních hranic přiléhající ke trojstátnímu hraničnímu bodu Dyje – Morava.

⁷ č. 59/2002 Sb. m. s.

⁸ Článek 10 ústavního zákona č. 100/1960 Sb., Ústava Československé socialistické republiky.

⁹ § 2 odst. 3 zákona č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon), ve znění pozdějších předpisů, příloha bod 1 kód 11 vyhlášky č. 26/2007 Sb., kterou se provádí zákon č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon), ve znění pozdějších předpisů, (katastrální vyhláška)

Vzhledem k pohyblivosti bodu styku státních hranic České republiky, Rakouské republiky a Slovenské republiky je úsek od posledního nepohyblivého bodu ležícího na střednici řeky Moravy na spojnici hraničních znaků 41C a 41S k trojstátnímu hraničnímu bodu pohyblivý. Po vstupu v platnost úpravy, na základě které bude stanovena nepohyblivost trojstátního hraničního bodu, pozbude tato úprava platnosti a česko – slovenské státní hranice budou nepohyblivé po celé délce (viz článek 2 odst. 2 předkládané Smlouvy).

bod 2

Na základě novelizačního bodu 2 nebudou součástí hraničního dokumentárního díla měřické náčrtů a protokoly o bodu styku státních hranic České republiky, Slovenské republiky a Polské republiky „Beskydy“ a bodu styku České republiky, Slovenské republiky a Rakouské republiky „Dyje – Morava“. Měřičské náčrtů byly zpracovány pro potřeby vyhotovení prvního hraničního dokumentárního díla v souvislosti se vznikem nových společných státních hranic mezi Českou republikou a Slovenskou republikou. V současné době je vzhledem k progresivním geodetickým technologiím a výkonným geodetickým přístrojům vyhotovování měřičských náčrtů překonaná, časově i finančně náročná činnost. Funkci měřičských náčrtů plnohodnotně nahrazují hraniční mapy.

bod 3

Novelizační bod 3 upřesňuje přímo v textu Smlouvy o státních hranicích, že změny dokumentované v Příloze II (vzniklé na řece Moravě před upravením jejího koryta), jsou změny průběhu státních hranic, ke kterým došlo od 1. ledna 1993 do 25. července 1997 (k datu vstupu Smlouvy o státních hranicích v platnost). Článek 3 a Příloha II musí být zachovány, neboť se na ně váží další ustanovení Smlouvy o státních hranicích, přičemž závazky z nich vyplývající dosud nebyly realizovány.

bod 4

Novelizační bod 4 nově zavádí pro účely Smlouvy o státních hranicích definici hraničního vodního toku.

bod 5, 9 a 23

Novelizační body 5, 9, a 23 reflektují skutečnost, že státní hranice se Slovenskou republikou neprochází příkopy, neboť ty se v důsledku eroze změnilly ve strže.

bod 6

Z důvodu zjednodušení vyznačení průběhu státních hranic v terénu se novelizačním bodem 6 zavádí možnost dočasného vyznačení průběhu státních hranic signalizačními zařízeními. Důvodem je především změna charakteru hranic na hraničních vodních tocích. Neupravené vodní toky na státních hranicích se budou vyvíjet zcela přirozeně a poloha jejich koryt se bude neustále měnit. Z hlediska vyznačení průběhu státních hranic je tedy geodeticky výhodnější neumísťovat na státní hranice stabilní hraniční značení (hraniční znaky včetně podzemní stabilizace), ale nahradit je dočasným značením, které je zejména z hlediska ekonomického méně náročné a přesto dostatečně zřetelně vyznačuje průběh státních hranic s ohledem na neustále se měnící polohy koryt.

bod 7 a 8

Novelizační body 7 a 8 jsou rovněž důsledkem změny charakteru hranic na hraničních vodních tocích. Z textu Smlouvy o státních hranicích se vypouští úprava týkající se stanovení úseků, resp. míst, na kterých jsou státní hranice nepohyblivé, a jejich průběhu (článek 7), stanovení úseků, na kterých jsou státní hranice pohyblivé, a jejich průběhu (článek 8) a určení střednice hraničního vodního toku, břehových čar a hlavního ramene (článek 9). Konstatování, že státní hranice jsou, s již několikrát zmiňovanou výjimkou, nepohyblivé, je uvedeno v článku 2 odst. 1 – novelizační bod 1. Článek 7 obsahuje obecnou úpravu určení průběhu státních hranic. Nově je průběh státních hranic určen i za pomoci tzv. nevyznačených lomových bodů hraniční čáry, a to z důvodu zjednodušení stanovení průběhu státních hranic.

bod 10

Další změnou, která souvisí se změnou charakteru státních hranic, je nové znění článku 11 (novelizační bod 10). Tento článek původně ukládal smluvním stranám povinnost udržovat hraniční vodní toky a na nich umístěné objekty tak, aby byl zabezpečen určený průběh (pohyblivých) státních hranic, a upravoval režim nového stanovení místa přechodu pohyblivých státních hranic na nepohyblivé v případě změn průběhu pohyblivých státních hranic. Nově článek 11 ukládá smluvním stranám povinnost zabezpečit údržbu objektů na pozemcích koryt hraničních vodních toků tak, aby byla zajištěna zřetelnost průběhu státních hranic.

bod 11

Rovněž novelizační bod 11 souvisí se změnou charakteru státních hranic. Vzhledem k tomu, že státní hranice se Slovenskou republikou budou téměř po celé své délce nepohyblivé, budou jakékoli jejich změny možné výhradně na základě mezinárodní smlouvy.

bod 12

Z výše uvedenými změnami souvisí i novelizační bod 12. Při každém druhém přezkoušení státních hranic se bude provádět zaměření polohy koryta hraničních vodních toků a objektů na nich.

bod 13

Novelizační bod 13 odráží skutečnost, že hraniční dokumentární dílo má charakter přílohy ke Smlouvě o státních hranicích, tedy ke smlouvě prezidentské kategorie, která byla po souhlasu obou komor Parlamentu ČR ratifikována prezidentem republiky. Jakékoli změny hraničního dokumentárního díla, tj. Přílohy I, musí být schvalovány stejným způsobem jako samotná smlouva. Provedení změn hraničního dokumentárního díla je rozděleno do dvou fází. Výsledkem první z nich jsou tzv. hraniční dokumenty, v nichž jsou zachyceny změny oproti platnému stavu hraničního dokumentárního díla. Tyto dokumenty zpracovává hraniční komise, následně jsou vnitrostátně projednávány a schvalovány. Ve druhé fázi pak dojde na základě mezinárodní smlouvy ke změně samotného hraničního dokumentárního díla. Novelizační bod 13, jakož i bod 11 odráží stav po změně Ústavy z roku 2001, v jejímž důsledku jsou na základě článku 10 všechny vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas, součástí vnitrostátního právního řádu.

bod 14

Novelizačním bodem 14 došlo k upřesnění výčtu předmětů a zařízení, které smluvní strany chrání před zničením, poškozením, neoprávněným používáním a přemístěním (článek 20). Vedle formulačního precizování textu byla do výčtu chráněných zařízení doplněna informační zařízení o státních hranicích, jimiž jsou myšlena jak informační zařízení o průběhu státních hranic, tak další informační tabule různého obsahu mající vztah ke státním hranicím (např. označení soutoku Dyje a Moravy).

bod 15

V důsledku vstupu obou států do Evropské unie, resp. jejich plného zapojení do schengenského systému a s tím souvisejícího zrušení kontrol na státních hranicích, již není třeba ve Smlouvě o státních hranicích ošetřovat možnost výstavby zařízení sloužících celní a pasové kontrole v hraničním pruhu. Z tohoto důvodu se v článku 22 odst. 1 vypouští slova „celní a pasové kontrole“. V případě dočasného znovuzavedení ochrany vnitřních hranic ve smyslu článku 23 Schengenského hraničního kodexu¹⁰ se nepředpokládá budování pevných zařízení sloužících kontrole osob překračujících státní hranice. Přesto je zde ponechána možnost budovat zařízení z důvodu ochrany státních hranic ve smyslu Schengenského hraničního kodexu.

bod 16

Nově je naformulován článek 23 Smlouvy o státních hranicích. Na žádost slovenské strany byly rozšířeny případy, kdy si smluvní strany předem dohodnou opatření nezbytná z hlediska vyznačení průběhu státních hranic, a to zahájení prací souvisejících s realizací stavebních opatření.

bod 17, 18 a 19

Další tři novelizační body se týkají změn v úkolech hraniční komise. Novelizační bod 17 souvisí se zavedením nového druhu vyznačení průběhu státních hranic (novelizační bod 6). Hraniční komise bude rozhodovat nejen o způsobu a změnách, ale i druhu vyznačení průběhu státních hranic.

Novelizačním bodem 18 je nově hraniční komisi svěřeno oprávnění k přijímání opatření při vzniku, resp. zániku hraničních vodních toků, hraničních cest a strží.

Navrhované znění článku 25 odst. 1 písm. g) a h) (novelizační bod 19) navazuje na novelizační bod 13, tedy skutečnost, že se změny hraničního dokumentárního díla realizují výlučně mezinárodní smlouvou. Hraniční komise bude zpracovávat a předkládat k vyslovení souhlasu hraniční dokumenty a následně iniciovat změny a doplnění hraničního dokumentárního díla.

¹⁰ nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) ze dne 15. března 2006, kterým se stanoví kodex Společenství o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex)

bod 20

Novelizační bod 20 koriguje terminologickou nepřesnost, na závěr přezkoušení státních hranic jsou výsledky prací shrnuty v závěrečném protokolu, nikoli v závěrečné zprávě.

bod 21

S ohledem na skutečnost, že oba státy jsou plně zapojeny do schengenského systému, není potřebné upravovat ve Smlouvě o státních hranicích překračování státních hranic členy hraniční komise, smíšených technických skupin, přizvaných expertů a pomocných sil. Současně je však třeba s ohledem na jejich specifické úkoly vykonávané v blízkosti státních hranic zachovat povinnost jejich prokazování dokladem osvědčujícím totožnost a písemným pověřením hraniční komise (novelizační bod 21). Úpravu není nezbytné zachovávat ani pro výjimečný případ dočasného znovuzavedení ochrany vnitřních hranic ve smyslu článku 23 Schengenského hraničního kodexu. Opatření dle článku 23 Schengenského hraničního kodexu je časově omezeno. V případě, že by toto opatření zahrnovalo zákaz překračování státních hranic mimo určená místa, bylo by součástí rozhodnutí, kterým vláda rozhodne o jeho přijetí, stanovení potřebných výjimek (např. pro výše uvedené kategorie osob).

bod 22

Vzhledem k tomu, že oba státy jsou od 1. května 2004 členskými státy Evropské unie, byl ze Smlouvy o státních hranicích vypuštěn článek 31 týkající se celních a daňových osvobození.

bod 24

Na základě novelizačního bodu 24 dojde k nahrazení Přílohy I novou přílohou, která bude dokumentovat stav průběhu státních hranic platný k datu vstupu Smlouvy o státních hranicích v platnost (viz článek 2 odst. 1 v navrhovaném znění). Nová Příloha I, tedy nové hraniční dokumentární dílo, není součástí předkládaného materiálu, a to vzhledem ke svému rozsahu (9 svazků)¹¹ a čistě technickému charakteru. Organizační výbory obou komor Parlamentu dostaly Přílohu k dispozici (po dohodě OV PS 4 výtisky a CD, OV Senátu CD). Ministerstvo vnitra zajistí, aby tištěná i elektronická verze hraničního dokumentárního díla byla k dispozici v průběhu jednání obou komor Parlamentu i jednotlivých výborů, které se budou návrhem zabývat. Nové hraniční dokumentární dílo je rovněž připraveno kdykoli k nahlédnutí na Ministerstvu vnitra, příp. na Ministerstvu zahraničních věcí.

Článek 2 obsahuje standardní závěrečná ustanovení. Předpokládá přijetí speciální úpravy, na jejímž základě dojde ke stanovení trojstátního hraničního bodu „Dyje – Morava“ jako nepohyblivého. Vstupem této úpravy v platnost, pozbude platnosti výjimka z nepohyblivosti státních hranic (viz komentář k novelizačnímu bodu 1).

¹¹ V elektronické verzi vyžaduje pro čtení speciální software.

Smlouva o státních hranicích je smlouvou prezidentské kategorie, neboť se jedná o smlouvu o dalších věcech, jejichž úprava je vyhrazena zákonu ve smyslu článku 49 písm. e) ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů, resp. smlouvou upravující práva a povinnosti osob ve smyslu článku 49 písm. a) Ústavy ČR. Z tohoto důvodu je i její změna sjednána a vnitrostátně schvalována stejným způsobem.

Předkládaná Smlouva je v souladu s českým právním řádem, obecně uznávanými zásadami mezinárodního práva, se závazky vyplývajícími z jiných mezinárodních smluv, kterými je Česká republika vázána, i se závazky vyplývajícími z členství České republiky v Evropské unii.

Sjednání a provádění Smlouvy si nevyžádá zvýšené požadavky na státní rozpočet. Náklady spojené s realizací Smlouvy budou hrazeny z rozpočtových prostředků orgánů příslušných k jejímu provádění. K mírnému jednorázovému nárůstu finančních výdajů dojde pouze na úseku správy státních hranic, neboť v souvislosti s navrhovanou změnou bude třeba provést změny ve vyznačení průběhu státních hranic. Změny vyznačení státních hranic budou realizovány standardně, dvojicí nebo trojicí hraničních znaků, popř. signalizačním zařízením. (Finanční prostředky budou čerpány z rozpočtové kapitoly Ministerstva vnitra a Českého úřadu zeměměřického a katastrálního.) Výdaje na pořízení tohoto značení jsou však v porovnání s přínosem realizace navrhované změny zanedbatelné. Navrhovanými změnami budou výrazně redukovány náklady na údržbu hraničních vodních toků (cca 1 700 000 až 3 000 000 Kč ročně).

Sjednání a provádění Smlouvy nebude mít dopad na podnikatelské prostředí ani na rovnost mužů a žen. Pozitivní vliv navrhovaných změn na oblast ochrany životního prostředí je popsán výše.

V Praze dne 20. srpna 2010

Předseda vlády

S M L O U V A

mezi Českou republikou a Slovenskou republikou,
kterou se mění a doplňuje Smlouva mezi Českou republikou a Slovenskou republikou
o společných státních hranicích ze dne 4. ledna 1996

Česká republika a Slovenská republika

vedeny přáním zabezpečit stabilitu státních hranic a jejich efektivnější správu a údržbu

a majíce na zřeteli ochranu životního prostředí

se dohodly takto:

Článek 1

Smlouva mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o společných státních hranicích ze dne 4. ledna 1996 (dále jen „Smlouva o státních hranicích“) se mění a doplňuje takto:

1. Článek 2 odst. 1 zní:

„(1) Státní hranice jsou nepohyblivé a probíhají od bodu styku státních hranic smluvních stran a Polské republiky až k bodu styku státních hranic smluvních stran a Rakouské republiky tak, jak byly určeny k 25. červenci 1997 a jsou znázorněny v hraničním dokumentárním díle, které tvoří přílohu I této smlouvy a je její nedílnou součástí. Výjimkou je úsek státních hranic na soutoku hraničního vodního toku Morava s vodním tokem Dyje od nepohyblivého bodu střednice koryta hraničního vodního toku Morava, ležícího na spojnici hraničních znaků 41C a 41S, k bodu určenému střednicí koryta hraničního vodního toku Morava, ležícího na spojnici hraničních znaků 41S a 41Ö, v kterém jsou státní hranice pohyblivé a přizpůsobují se postupným přirozeným změnám polohy koryta hraničního vodního toku Morava.“

2. Článek 2 odst. 2 písm. d), h) a i) se vypouští. Dosavadní písmena e) až g) se označují jako d) až f).

3. V článku 3 odst. 1 se za slova „Změny průběhu státních hranic“ vkládají slova „k 25. červenci 1997“.

4. V článku 5 se doplňuje nový odstavec 3, který zní:

„(3) Pro účely této smlouvy se hraničními vodními toky rozumí vodní toky nebo jejich úseky, kterými probíhají státní hranice, včetně těch, které státní hranice opakovaně protínají, a jsou uvedeny v hraničním dokumentárním díle.“

5. V článku 6 odst. 1 písm. a) a b) se slovo „příkopů“ nahrazuje slovem „strží“.

6. V článku 6 se doplňuje nový odstavec 6, který zní:

„(6) Průběh státních hranic lze dočasně vyznačit signalizačními zařízeními, jejichž tvar, rozměry, materiál a označení určuje Směrnice pro vyznačování, zaměřování a údržbu státních hranic podle článku 25 odst. 2 této smlouvy. Pokud se dále v této smlouvě uvádí pojem hraniční znak, rozumí se tímto pojmem i signalizační zařízení.“

7. Článek 7 zní:

„Článek 7

Státní hranice probíhají

- a) po přímé spojnici po sobě následujících hraničních znaků osazených přímo v hraniční čáře nebo nevyznačených či dočasně vyznačených lomových bodů hraniční čáry,
- b) po přímé spojnici po sobě následujících nevyznačených lomových bodů hraniční čáry na hraničních cestách a stržích,
- c) po přímé spojnici po sobě následujících nevyznačených či dočasně vyznačených lomových bodů hraničních čáry, popř. hraničních znaků osazených přímo v hraniční čáře na hraničních vodních tocích.“

8. Články 8 a 9 se ruší.

9. V článku 10 se slovo „příkopy“ nahrazuje slovem „strže“.

10. Článek 11 zní:

„Článek 11

Smluvní strany zabezpečí údržbu objektů umístěných na pozemcích koryt hraničních vodních toků tak, aby nebyla ohrožena zřetelnost průběhu státních hranic.“

11. Článek 12 zní:

„Článek 12

Změny průběhu státních hranic mohou být provedeny jen na základě mezinárodní smlouvy.“

12. Článek 14 odst. 2 zní:

„(2) Zaměření polohy koryta hraničních vodních toků a objektů na nich se provede při každém druhém přezkoušení státních hranic.“

13. Článek 14 odst. 4 a 5 zní:

„(4) Na základě výsledků přezkoušení podle odstavců 1 až 3 se vyhotovují dokumenty, ve kterých jsou zejména dokumentovány a vyznačeny změny oproti platnému stavu hraničního dokumentárního díla (dále jen „hraniční dokumenty“).

(5) Hraniční dokumenty podle odstavce 4 se schvalují v souladu s vnitrostátními postupy. Schválené hraniční dokumenty se stávají součástí hraničního dokumentárního díla na základě mezinárodní smlouvy.“

14. Článek 20 zní:

„Článek 20

Smluvní strany chrání hraniční znaky, měřické značky a jiná zařízení sloužící k zaměřování státních hranic a ochraně hraničních znaků a informační zařízení o státních hranicích před poškozením, zničením, neoprávněným přemístěním a používáním v rozporu s jejich určením.“

15. V článku 22 odst. 1 se vypouští slova „celní a pasové kontrole“.

16. Článek 23 zní:

„Článek 23

Před zahájením prací souvisejících s vyhledáváním nebo dobýváním nerostného bohatství nebo s realizací stavebních opatření jakéhokoli druhu uvnitř pruhu o šířce 50 m po obou stranách státních hranic smluvní strany dohodnou potřebná opatření z hlediska vyznačení průběhu státních hranic.“

17. Článek 25 odst. 1 písm. c) zní:

„c) rozhoduje o způsobu, druhu a změnách vyznačení průběhu státních hranic, zejména na hraničních vodních tocích a zařízeních sloužících veřejné dopravě, hraničních cestách a stržích“.

18. V článku 25 odst. 1 se za písmeno c) vkládá nové písmeno d), které zní:

„d) přijímá opatření v souvislosti se vznikem a zánikem hraničních vodních toků, hraničních cest a strží“.

Dosavadní písmena d) až h) se označují jako e) až i).

19. Článek 25 odst. 1 písm. g) a h) zní:

„g) zpracovává a předkládá k vyslovení souhlasu hraniční dokumenty ve smyslu článku 14 odst. 4 této smlouvy,

h) zpracovává a předkládá příslušným orgánům smluvních stran návrhy změn a doplnění hraničního dokumentárního díla.“

20. V článku 29 odst. 4 se slova „závěrečné zprávy, kterou“ nahrazují slovy "závěrečného protokolu, který“.

21. Článek 30 zní:

„Článek 30

Členové Hraniční komise, smíšených technických skupin, přizvaní experti a pomocné síly se při plnění úkolů podle této smlouvy prokazují na státních hranicích nebo v jejich blízkosti dokladem, kterým mohou prokázat svoji totožnost, spolu s písemným pověřením Hraniční komise.“

22. Článek 31 se ruší.

23. V článku 33 se slovo „příkopů“ nahrazuje slovem „strží“.

24. Příloha I Smlouvy o státních hranicích se nahrazuje přílohou k této smlouvě.

Článek 2

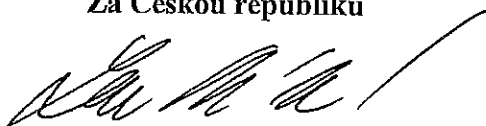
(1) Tato smlouva podléhá ratifikaci. Vstoupí v platnost první den druhého měsíce následujícího po dni výměny ratifikačních listin.

(2) Dnem vstupu v platnost zvláštní smluvní úpravy o nepohyblivosti bodu styku státních hranic České republiky, Slovenské republiky a Rakouské republiky „Dyje – Morava“ pozbuje platnosti druhá věta článku 2 odst. 1 Smlouvy o státních hranicích.

(3) Tato smlouva se sjednává na dobu neurčitou. Tato smlouva pozbuje platnosti společně se Smlouvou o státních hranicích.

Dáno v *Bratrolaně* dne *13. května 2010* ve dvou původních vyhotoveních, každé z nich v českém jazyce a slovenském jazyce, přičemž obě znění mají stejnou platnost.

Za Českou republiku

Za Slovenskou republiku

**Smlouva
mezi Českou republikou a Slovenskou republikou
o společných státních hranicích**

Česká republika a Slovenská republika (dále jen "smluvní strany"),

realizující zásady a cíle Smlouvy mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o dobrém sousedství, přátelských vztazích a spolupráci, podepsané dne 23. listopadu 1992 v Bratislavě,

vedeny přáním určit společné státní hranice a usilující o udržování jejich zřetelného průběhu,

se dohodly takto:

ČÁST PRVNÍ

PRŮBĚH A VYZNAČENÍ SPOLEČNÝCH STÁTNÍCH HRANIC

Čl.1

Státní hranice mezi Českou republikou a Slovenskou republikou (dále jen "státní hranice") jsou plochou, která vertikálně prochází hraniční čarou po zemském povrchu a odděluje území obou států, jejich vzdušný prostor, prostor pod zemským povrchem, nadzemní a podzemní stavby a zařízení všeho druhu.

Čl.2

(1) Státní hranice probíhají od bodu styku státních hranic smluvních stran a Polské republiky až k bodu styku státních hranic smluvních stran a Rakouské republiky tak, jak je znázorněno v hraničním dokumentárním díle, které tvoří přílohu I této smlouvy a je její nedílnou součástí.

(2) Hraniční dokumentární dílo tvoří:

- a) Zpráva o vyhotovení hraničního dokumentárního díla,
- b) Hraniční mapy,
- c) Popis státních hranic,
- d) Měřické náčrty,
- e) Seznam hraničních vodních toků,
- f) Seznam hraničních cest,
- g) Seznam souřadnic a výšek,

h) Protokol o bodu styku státních hranic České republiky, Slovenské republiky a Polské republiky "Beskydy",

i) Protokol o bodu styku státních hranic České republiky, Slovenské republiky a Rakouské republiky "Dyje - Morava".

Čl.3

(1) Změny průběhu státních hranic v porovnání se stavem k 1. lednu 1993 jsou popsány a graficky znázorněny v dokumentaci Změn průběhu česko-slovenských státních hranic, která tvoří přílohu II této smlouvy a je její nedílnou součástí.

(2) Dokumentaci Změn průběhu česko-slovenských státních hranic tvoří:

a) Seznam změn průběhu státních hranic,

b) Technické podklady (situační plán, seznam ploch, seznam souřadnic),

c) Závěrečný list.

Čl.4

(1) Plochy státního území České republiky o výměře 452,0177 ha oddělené od jejího státního území změnami průběhu státních hranic podle článku 3 odst. 1 této smlouvy patří ode dne vstupu této smlouvy v platnost Slovenské republice.

(2) Plochy státního území Slovenské republiky o výměře 452,0177 ha oddělené od jejího státního území změnami průběhu státních hranic podle článku 3 odst. 1 této smlouvy patří ode dne vstupu této smlouvy v platnost České republice.

(3) Smluvní strany potvrzují, že změnami průběhu státních hranic a výměnou částí státních území je výměra oddělených ploch státních území vzájemně vyrovnána.

Čl.5

(1) Státní hranice jsou rozděleny na hraniční úseky I až IX.

(2) Vyznačení hraničních úseků a jejich délku určuje hraniční dokumentární dílo.

Čl.6

(1) Průběh státních hranic je vyznačen v terénu hraničními znaky, které jsou osazeny jednotlivě, ve dvojici nebo v trojici takto:

a) jednotlivě - přímo v hraniční čáře nebo střídavě po obou stranách společných hraničních cest, příkopů a hraničních vodních toků,

b) ve dvojici - na začátku a na konci společných hraničních cest, příkopů a hraničních vodních toků a na místech, kde pro terénní překážky není možné osadit hraniční znak přímo do hraniční čáry,

c) v trojici - jako ve dvojici hraničních znaků v případech, kdy použití dvojice hraničních znaků nedostačuje pro zřetelné vyznačení průběhu hraniční čáry.

(2) Průběh státních hranic je vyznačen v terénu těmito druhy hraničních znaků:

a) základními hraničními znaky osazenými na začátku hraničních úseků,

b) hlavními hraničními znaky osazenými uvnitř hraničních úseků k vyznačení hlavních změn směru státních hranic, v místech význačných bodů státních hranic, průsečíků státních hranic s důležitými komunikacemi a vodními toky,

c) mezilehlými hraničními znaky osazenými uvnitř hraničních úseků v místech ostatních lomových bodů státních hranic, v průsečících státních hranic s komunikacemi, vodními toky, hranicemi katastrálních území, hranicemi obcí, výrazně odlišnými druhy pozemků a na terénních zlomech,

d) žulovými monolity tvaru trojbokých komolých jehlanů na začátku hraničního úseku I vyznačujícími bod styku státních hranic České republiky, Slovenské republiky a Polské republiky osazenými jednotlivě na území každého z těchto států,

e) deskami nebo jinými znaky na skalách a silničních tělesech.

(3) Tvar, rozměry, materiál, označení a poloha hraničních znaků jsou určeny v hraničním dokumentárním díle.

(4) Jestliže je to třeba, lze vyznačit průběh státních hranic také jinými hraničními znaky podle článku 25 odst. 1 této smlouvy.

(5) V případě potřeby lze osadit další hraniční znaky, přemístit ohrožené hraniční znaky na bezpečné místo nebo změnit přímé vyznačení státních hranic v nepřímé či naopak podle článku 25 odst. 1 této smlouvy.

Čl.7

(1) Nepohyblivé státní hranice jsou:

a) na suchých úsecích,

b) na místech, kde protínají stojaté vody nebo vodní toky z jednoho břehu na druhý,

c) v místech, kde přechází ze suchého úseku do hraničního vodního toku a naopak,

d) na oboustranně upraveném hraničním vodním toku, jestliže se na tom smluvní strany dohodnou.

(2) Nepohyblivé státní hranice podle odstavce 1 probíhají:

a) po přímé spojnici od jednoho hraničního znaku k nejbližšímu následujícímu hraničnímu znaku dokumentovanému v hraničním dokumentárním díle,

b) osou hraničních cest a příkopů,

c) geometrickou osou oboustranně upravených hraničních vodních toků a objektů na nich.

(3) Jakékoliv změny hraničních cest, příkopů nebo hraničních vodních toků, kterými probíhají nepohyblivé státní hranice, nemají vliv na průběh státních hranic, jestliže se smluvní strany nedohodnou jinak.

Čl.8

(1) Pohyblivé státní hranice probíhají hraničními vodními toky s výjimkou případů uvedených v článku 7 odst. 1 písm. c) a d) a článku 7 odst. 2 písm. c) této smlouvy.

(2) Pohyblivé státní hranice podle odstavce 1 probíhají střednicí hraničních vodních toků nebo jejich hlavních ramen a přizpůsobují se:

a) přirozeným změnám polohy koryta hraničních vodních toků, jestliže se střednice neodchýlila od hraniční čáry o více než šířku koryta, na hraničním vodním toku Morava o více než čtvrtinu šířky koryta, s výjimkou případů uvedených v článku 7 odst. 2 písm. c) a článku 8 odst. 3 této smlouvy,

b) umělým změnám polohy koryta v důsledku úprav hraničních vodních toků provedených po dohodě příslušných orgánů smluvních stran, jestliže se při nich střednice neodchýlila od hraniční čáry o více než šířku koryta, na hraničním vodním toku Morava o více než čtvrtinu šířky koryta, a jestliže budou plochy oddělené novou polohou střednice hraničního vodního toku od státních území smluvních stran vzájemně vyrovnány.

(3) Při přirozených změnách polohy koryta hraničních vodních toků většího rozsahu, než je uvedeno v odstavci 2 písm. a), probíhají státní hranice tak, jak probíhaly před těmito změnami, jestliže se smluvní strany nedohodnou jinak.

Čl.9

(1) Střednicí hraničního vodního toku nebo jeho hlavního ramene je:

a) čára stejně vzdálená od obou břehových čar neupraveného nebo jednostranně upraveného hraničního vodního toku nebo jeho hlavního ramene,

b) geometrická osa oboustranně upraveného koryta hraničního vodního toku nebo jeho hlavního ramene.

(2) Břehové čáry hraničních vodních toků určují:

a) výrazné břehové hrany nebo

b) čáry určené hladinou vody, která může ještě protékat mezi břehy, aniž se vylévá na přilehlé území, nebo

c) průsečnice hladiny vody při průměrném vodním stavu s plochou přilehlého území nebo

d) okraje stálých porostů.

(3) Jestliže není možné určit břehovou čáru hraničního vodního toku podle výše uvedených kritérií, je jí čára určená vodohospodářskými experty smluvních stran.

(4) Hlavním ramenem hraničního vodního toku je rameno, které má největší průtok při nízkých nebo středních vodních stavech.

Čl.10

Hraniční vodní toky, cesty a příkopy jsou znázorněny v hraničním dokumentárním díle. Na jejich začátku a konci jsou osazeny dvojice nebo trojice hraničních znaků a podél nich jednotlivé hraniční znaky osazené střídavě na území každé smluvní strany.

Čl.11

(1) Smluvní strany udržují hraniční vodní toky a na nich umístěné objekty tak, aby byl zabezpečen určený průběh státních hranic.

(2) Změní-li se průběh pohyblivých státních hranic v místě, kde přecházejí v nepohyblivé, určí se nové místo přechodu podle článku 25 odst. 1 této smlouvy.

Čl.12

Jiné změny průběhu státních hranic než změny uvedené v článku 8 odst. 2 této smlouvy se mohou provést jen tehdy, sjednají-li o tom smluvní strany zvláštní smlouvu.

ČÁST DRUHÁ

SPRÁVA STÁTNÍCH HRANIC

Čl.13

Smluvní strany zabezpečí, aby byl průběh státních hranic vždy jednoznačný, zřetelný, vyznačený a geodeticky zaměřený. Zavazují se, že je budou podle této smlouvy udržovat, podle potřeby obnovovat hraniční znaky a aktualizovat hraniční dokumentární dílo.

Čl.14

(1) Smluvní strany zabezpečí každých pět let přezkoušení státních hranic a odstranění zjištěných nedostatků. Pětileté období se počítá od ukončení prací v terénu při předchozím přezkoušení. První přezkoušení se zahájí ve druhém roce po vstupu této smlouvy v platnost.

(2) Zaměření hraničních vodních toků se provede při každém druhém přezkoušení státních hranic.

(3) Smluvní strany v případě potřeby provedou komplexní přezkoušení státních hranic nebo jejich částí.

(4) Na základě výsledků přezkoušení podle odstavců 1 až 3 se vyhotoví příslušné hraniční dokumenty.

(5) Hraniční dokumenty vyhotovené při přezkoušení státních hranic podléhají schválení podle vnitrostátních právních předpisů každé ze smluvních stran. Tyto dokumenty

vstoupí v platnost a stanou se nedílnou součástí hraničního dokumentárního díla dnem jejich schválení.

Čl.15

(1) Vyžaduje-li to zřetelnost průběhu státních hranic, učiní smluvní strany potřebná opatření i mimo přezkoušení podle článku 14 odst. 1 až 3 této smlouvy.

(2) Zjistí-li jedna ze smluvních stran, že byl hraniční znak přemístěn, smluvní strany ověří jeho polohu i mimo přezkoušení a v případě potřeby přemístí hraniční znak na správné místo.

Čl.16

Smluvní strany zabezpečí na vlastní náklady zaměřování a vyznačování státních hranic a práce související s vyhotovením hraničních dokumentů včetně materiálního vybavení, dopravních prostředků a přístrojů. Přitom budou usilovat o zabezpečení co největší účelnosti, hospodárnosti a vyrovnanosti oboustranných výkonů.

Čl.17

(1) Vlastníci, držitelé a správci pozemků, staveb a zařízení, které se nacházejí na státních hranicích nebo v jejich blízkosti, jsou povinni strpět práce a opatření potřebná k vyznačování, zaměřování a udržování státních hranic, jakož i vstup osob pověřených těmito pracemi. Práce je třeba provádět s ohledem na oprávněné zájmy vlastníků, držitelů a správců. O zahájení prací musí být předem informováni.

(2) Na provádění prací podle odstavce 1, jakož i na vstup a vjezd na pozemky, stavby a zařízení se vztahují vnitrostátní právní předpisy smluvních stran.

Čl.18

Vznikne-li pracemi podle této smlouvy škoda, má poškozený nárok na náhradu vůči té smluvní straně, na jejímž území se pozemky, stavby a zařízení nacházejí. Při uplatnění nároku na náhradu škody se postupuje podle vnitrostátních právních předpisů smluvní strany, na jejímž území se pozemky, stavby a zařízení nacházejí.

Čl.19

Práce související s údržbou a obnovou vyznačení trojstátních hraničních bodů je možné provést jen po vzájemné dohodě všech zúčastněných států.

Čl.20

Smluvní strany chrání hraniční znaky, měřické značky a jiná zařízení sloužící k vyznačení státních hranic před poškozením, zničením, neoprávněným přemístěním a používáním v rozporu s jejich určením.

Čl.21

Smluvní strany zabezpečí, aby na státních hranicích přímo vyznačených hraničními znaky byl po jejich obou stranách udržován volný pruh území o šířce 1 m a kolem hraničních znaků nepřímou vyznačujících průběh státních hranic volná kruhová plocha o poloměru 1 m bez porostů a překážek bránících viditelnosti. Toto se nevztahuje na porosty sloužící ke zpevnění břehů a na chráněné stromy, keře a rostliny.

Čl.22

(1) Na plochách uvedených v článku 21 této smlouvy mohou být budována jen zařízení, která slouží veřejné dopravě, celní a pasové kontrole, ochraně státních hranic, jakož i vedení všeho druhu, která státní hranice protínají.

(2) Jestliže je hranice pozemku totožná s průběhem státních hranic nebo je protíná, je možné ji trvale vyznačit ve vzdálenosti větší než 2 m od státních hranic.

(3) Smluvní strany mohou ve zvláštních případech po vzájemné dohodě povolit výjimky z odstavce 1.

Čl.23

Před zahájením prací souvisejících s vyhledáváním nebo dobýváním nerostného bohatství uvnitř pruhu o šířce 50 m po obou stranách státních hranic smluvní strany dohodnou nutná opatření k zabezpečení průběhu státních hranic a jejich vyznačení.

ČÁST TŘETÍ

STÁLÁ ČESKO-SLOVENSKÁ HRANIČNÍ KOMISE

Čl.24

(1) K provádění úkolů uvedených v části první a druhé této smlouvy zřídí smluvní strany Stálou česko-slovenskou hraniční komisi (dále jen "Hraniční komise").

(2) Hraniční komisi tvoří delegace České republiky a delegace Slovenské republiky. Vlády smluvních stran jmenují do své delegace předsedu a dalších nejvíce šest členů, z kterých předseda delegace určí svého zástupce. Jmenování a odvolání předsedy delegace si smluvní strany oznamují diplomatickou cestou. Změny ve složení delegace si navzájem oznamují předsedové delegací.

(3) Delegace mohou podle potřeby přizvat experty a pomocné síly k plnění úkolů podle této smlouvy. Předsedové delegací a jejich zástupci mají právo udržovat spolu přímý styk.

(4) Smluvní strany hradí náklady své delegace. Ostatní náklady související s činností Hraniční komise, jakož i náklady na údržbu státních hranic hradí smluvní strany, pokud není dohodnuto jinak, rovným dílem.

Čl.25

(1) Hraniční komise zejména:

- a) organizuje a zabezpečuje vyznačování, zaměřování a údržbu státních hranic, řídí a kontroluje provádění těchto prací,
- b) organizuje a provádí přezkoušení průběhu státních hranic a hraničních znaků podle článků 14 a 15 této smlouvy,
- c) rozhoduje o způsobu a změnách vyznačení průběhu státních hranic, zejména na vodních tocích a zařízeních sloužících veřejné dopravě,
- d) vyjadřuje se ke stavebním pracím a jiným technickým opatřením v bezprostřední blízkosti státních hranic. Je oprávněna udělovat výjimku podle článku 22 odst. 3 této smlouvy,
- e) přezkuzuje, kontroluje a schvaluje zápisy a dokumenty vyhotovené smíšenými technickými a expertními skupinami,
- f) mění a doplňuje hraniční dokumentární dílo, určuje obsah a formu jeho aktualizace, odstraňuje rozdíly mezi údaji v hraničních dokumentech a novými zjištěními v terénu,
- g) zjišťuje druh a rozsah změn na hraničních vodních tocích a přijímá potřebná opatření podle článku 8 této smlouvy,
- h) zajišťuje způsob vyznačení a údržby trojstátních hraničních bodů a jejich přezkoušení.

(2) Hraniční komise vydává Jednací řád, Směrnice pro vyznačování, zaměřování a údržbu státních hranic a Návod pro aktualizaci hraničního dokumentárního díla.

Čl.26

- (1) Hraniční komise není oprávněna měnit průběh státních hranic.
- (2) Hraniční komise může předkládat návrhy na změny průběhu státních hranic.

Čl.27

Hraniční komise se schází podle potřeby, nejméně jednou v roce, nebo jestliže o to požádá jedna ze smluvních stran diplomatickou cestou.

Čl.28

- (1) Zasedání Hraniční komise se konají střídavě na území obou smluvních stran.
- (2) Zasedání Hraniční komise a prohlídky státních hranic řídí předseda delegace té smluvní strany, na jejímž území se konají. Jednání se vedou v českém a slovenském jazyce.
- (3) K přijetí rozhodnutí Hraniční komise je potřebný souhlas předsedů obou delegací. Jestliže se předsedové delegací nedohodnou, předloží návrh k rozhodnutí ministrům vnitra.

(4) O každém zasedání a o prohlídce státních hranic vypracuje Hraniční komise protokol ve dvou vyhotoveních, každé v jazyce českém a slovenském. Protokoly podepíše předsedové delegací nebo jejich zástupci. Protokoly vstoupí v platnost dnem doručení písemného oznámení předsedů delegací o jejich vnitrostátním schválení.

Čl.29

(1) Hraniční komise zřizuje k plnění svých úkolů smíšené technické skupiny. Jejich počet a složení určí podle rozsahu a druhu prací, které je třeba provést.

(2) Vedoucí smíšených technických skupin plní úkoly v souladu s protokoly Hraniční komise.

(3) O každém doplnění, změně a obnově vyznačení státních hranic, jakož i o zjištěních vyplývajících z kontrol výsledků zaměření se sepíše zápis ve dvou vyhotoveních, každé v jazyce českém a slovenském. V případě potřeby se vyhotoví i technické podklady.

(4) Hraniční komise na závěr každého přezkoušení státních hranic shrne výsledky prací do závěrečné zprávy, kterou předloží ke schválení ministrům vnitra.

Čl.30

(1) Členové Hraniční komise, smíšených technických skupin, přizvaní experti a pomocné síly se mohou volně pohybovat po státních hranicích a překračovat je bez omezení v kteroukoli dobu, pokud je to potřebné pro plnění jejich úkolů. Na požádání oprávněných kontrolních orgánů smluvních stran se musí prokázat služebním průkazem s fotografií nebo platným cestovním dokladem nebo občanským průkazem, vždy spolu s písemným pověřením Hraniční komise.

(2) Jsou-li osoby uvedené v odstavci 1 oprávněny nosit služební stejnokroj, mohou jej nosit během své činnosti na území druhé smluvní strany. Nesmějí však mít u sebe zbraň.

Čl.31

(1) Zboží dovezené z celního území jedné smluvní strany na celní území druhé smluvní strany určené pro výkon prací, které vyplývají z této smlouvy, je osvobozeno od cla, daní a jiných poplatků. Nespotřebované zboží musí být vyvezeno zpět na území smluvní strany, ze které bylo dovezeno.

(2) Vozidla, přístroje, nástroje, nářadí, aparáty, stroje a další zařízení, která byla dovezena za účelem výkonu prací uvedených v odstavci 1, jsou osvobozena od cla, daní a jiných poplatků a od povinnosti zajištění celního dluhu s podmínkou, že budou vyvezena zpět. Tento vývoz bude uskutečněn na území, z kterého bylo zboží dovezeno, do jednoho měsíce od data ukončení prací.

(3) Nevyvezené zboží uvedené v odstavcích 1 a 2 podléhá clu, daním a jiným poplatkům podle vnitrostátních právních předpisů smluvní strany, na jejímž území zůstalo.

(4) Osoby pověřené úkoly souvisejícími se správou státních hranic mohou dovézt předměty pro svou osobní potřebu včetně cestovních potřeb, potravin, nápojů, léků

a tabákových výrobků v množství přiměřeném délce jejich pobytu na území druhé smluvní strany bez cla, daní a jiných poplatků.

(5) Zboží uvedené v odstavcích 1, 2 a 4 je osvobozeno od dovozních a vývozních zákazů a omezení.

ČÁST ČTVRTÁ

ZVLÁŠTNÍ A PŘECHODNÁ USTANOVENÍ

Čl.32

(1) Majetkoprávní vztahy související s oddělením ploch částí státních území podle článku 4 odst. 1 a 2 této smlouvy upraví smluvní strany zvláštní smlouvou.

(2) Smluvní strany se zavazují, že do dne vstupu v platnost smlouvy o vypořádání jejich nemovitého majetku nacházejícího se na oddělených plochách částí státních území podle článku 4 odst. 1 a 2 této smlouvy neprovedou převod vlastnictví tohoto majetku na jiný subjekt.

(3) Vlastnictví fyzických a právnických osob k majetku nacházejícímu se na oddělených plochách částí státních území podle článku 4 odst. 1 a 2 této smlouvy zůstává nedotčeno.

Čl.33

O správě, provozování, využívání, používání a údržbě, zejména vodních toků, stojatých vod, příkopů, komunikací a inženýrských sítí, které státní hranice protínají nebo kterými prochází, včetně staveb a zařízení na nich, sjednají smluvní strany zvláštní smlouvy.

Čl.34

(1) Úkony fyzických a právnických osob související s uspořádáním právních vztahů na plochách oddělených částí státních území podle článku 4 odst. 1 a 2 této smlouvy jsou osvobozeny od správních poplatků. Rozsah, způsob a dobu platnosti tohoto osvobození upraví smluvní strany zvláštní smlouvou.

(2) Smluvní strany zabezpečí vzájemné bezplatné poskytnutí všech údajů, dokladů, dokumentací a jiných podkladů vztahujících se na plochy oddělených částí státních území podle článku 4 odst. 1 a 2 této smlouvy nejpozději do jednoho roku od vstupu v platnost této smlouvy.

ČÁST PÁTÁ

ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Čl.35

(1) Případné spory týkající se výkladu nebo provádění této smlouvy budou řešeny ministry vnitra, a pokud se nedohodnou, budou řešeny vládami smluvních stran.

(2) Nebude-li možné spor vyřešit způsobem uvedeným v odstavci 1, bude na žádost jedné ze smluvních stran předložen k rozhodnutí rozhodčímu soudu.

(3) Rozhodčí soud bude zřízen ad hoc tak, že smluvní strany nejpozději do tří měsíců od oznámení úmyslu jedné z nich obrátit se na rozhodčí soud určí ze svých státních občanů po jednom rozhodci. Předsedou rozhodčího soudu je občan třetího státu, na kterém se rozhodci dohodnou.

(4) Nedojde-li k dohodě rozhodců o předsedovi rozhodčího soudu do šesti měsíců od oznámení úmyslu jedné smluvní strany obrátit se na rozhodčí soud a nebude-li dohodnuto jinak, obrátí se příslušná smluvní strana na generálního tajemníka Stálého rozhodčího soudu v Haagu, aby jmenoval předsedu rozhodčího soudu. V případě, že je generálním tajemníkem Stálého rozhodčího soudu státní občan jedné ze smluvních stran, postupuje se v souladu s opčními pravidly Stálého rozhodčího soudu.

(5) Řízení před rozhodčím soudem se řídí zásadami mezinárodního práva.

(6) Rozhodčí soud rozhoduje většinou hlasů. Jeho rozhodnutí jsou závazná pro obě smluvní strany. Smluvní strany hradí náklady na svého rozhodce. Ostatní náklady na činnost rozhodčího soudu hradí smluvní strany rovným dílem.

Čl.36

Dnem vstupu této smlouvy v platnost pozbývá platnosti Smlouva mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o generelním vymezení společných státních hranic podepsaná v Praze dne 29. října 1992.

Čl.37

Tato smlouva se sjednává na dobu neurčitou. Jednotlivá ustanovení této smlouvy lze měnit nebo doplňovat pouze po vzájemné dohodě smluvních stran. Platnost této smlouvy končí dnem vstupu v platnost nové smlouvy o společných státních hranicích.

Čl.38

Tato smlouva podléhá ratifikaci a vstoupí v platnost třicátým dnem ode dne výměny ratifikačních listin. Výměna ratifikačních listin se uskuteční v Bratislavě.

Dáno v Židlochovicích dne 4. ledna 1996 ve dvou původních vyhotoveních, každé v jazyce českém a slovenském, přičemž obě znění mají stejnou platnost.

Za Českou republiku:

Jan Ruml v. r.

ministr vnitra

Za Slovenskou republiku:

doc. JUDr. Ľudovít Hudek CSc. v. r.

ministr vnitra

Příloha I

Přílohu I - Hraniční dokumentární dílo tvoří:

- a) Zpráva a vyhotovení hraničního dokumentárního díla,
- b) Hraniční mapy,
- c) Popis státních hranic,
- d) Měřické náčrty,
- e) Seznam hraničních vodních toků,
- f) Seznam hraničních cest,
- g) Seznam souřadnic a výšek,
- h) Protokol o bodu styku státních hranic České republiky, Slovenské republiky a Polské republiky "Beskydy",
- i) Protokol o bodu styku státních hranic České republiky, Slovenské republiky a Rakouské republiky "Dyje - Morava". *)

Příloha II

Přílohu II - Dokumentaci Změn průběhu česko-slovenských státních hranic tvoří:

- a) Seznam změn průběhu státních hranic,
- b) Technické podklady (situační plán, seznam ploch, seznam souřadnic),
- c) Závěrečný list. *)

*) Do textu příloh I a II lze nahlédnout na Ministerstvu zahraničních věcí a Ministerstvu vnitra.